

AB
153 377

1562

C. e. 40

Script. lat. recent. in Quarto

2. N. 25

II 2. e. 25

PROBA

TISSIMORVM ECCLESIE
 doctorꝝ sententiæ, qui non de-
 trahunt quidem ethnicorꝝ phi-
 lophiæ, sed eam prorsus uitupe-
 rât, abiiciunt, despiciunt, ut Chri-
 stiani hominis studio indignissi-
 mam, impiamq; & pestilētem.

AUCTORES QUI IN HOC LIBRO
CITANTVR.

D. Paulus apłs
Concilium Car-
thaginense
Concilium Tu-
ronense
Honorius papa
tertius
Origenes
Athanasius
Cyprianus
Gregorius Na-
zanzenus
Chrysoſtomus
Hieronimus
Augustinus

Ambroſius
Laſtantius
Bernardus
Hadrianus Cardi-
nalis ſancti **C**hry-
ſogoni, qui adhuc
ſuperest.
S. Thomas Aquinas
Magiſter ſententiarũ
Ioan. Gerson
Antoninus ordiſ Præd.
Mapheus Vegius
Franciſcus Picus
Polycraticus
Xenophon ethnicus

AD CANDIDVM LECTOREM.

QUAEADMODVM aliis
de rebus, ita de philoso-
phia ethnica non idem
omnes sentiunt, sed su-
um cuiq; palatum est.
Sunt, qui sine ea lras sa-
cras intelligi non posse
arbitrantur, ab earum
studio, episcopos, sacerdotes, **C**arthusienses, **B**ene-
dictinos, **C**anonicos regulares, **I**urecōsultos, bre-
uiter omnes prorsus arcetes, qui non decem (ut
minimū) annos **A**ristotelis spineta perreptarunt.
Contra plurimi sunt, qui ad scripturæ sacrae intel-
ligentiam existimant nihil quicq; opus esse philo-
sophia. **N**ec; uero desunt, summa uiri eruditione,
qui eā pestem esse ducunt religionis, legisq; **C**hri-
sti. **Q**ua de re uisum est, illustrium ecclesiae proce-
rum sententias colligere, ut qui diuersum autu-
mant, eas si possint refellant, sin minus, herbā por-
rigant, ac uictos sese fateant, hoc officio rem gra-
tam fecerimus. **P**rimum ueris theologis, qui opti-
mo iure sophisticam, cane peius oderūt & angui.
Deinde om̄ibus seu sacerdotibus, seu cœnobitis,
seu cæteris **C**hristianis, quibus aut non uacauit,
aut non libuit, aut non uisum est dignum operap̄-
tium optimā aetate in studio non optimo contere-
re. **O**lim soli, qui empto titulo **T**HEOLOGICI uo-

cabant, scripturæ peritiam sibi uendicabāt. **I**dem
nunc si faciant, toto errāt coelo, siquidem passim,
in oppidis, in pagis, in principum consiliis, in mo-
nasteriis, in **C**anonicorum collegiis, existunt plu-
rimi eruditissimi uiri, qui irata philosophia, atq̃
adeo contempto **A**ristotele, foeliciter in lege do-
mini meditantur, longe quidem uberiore cū fru-
ctu, q̃ scholastici quidam, (neq̃ enim omnes ea-
dem metimur pertica) qui dialecticis nugis spe-
ciosissimam sacrae theologiae faciem misere deho-
nestarūt. **V**ale lector, ac ueram theologiam ama,
amplectere, exorna, prædica, tuere, ac gratiam ha-
beto ijs amplissimam, qui eam ceu postliminio re-
uocant, freudentibus, tumultuantibus, ac coelum
terrae, & mare coelo miscentibus, arrogantissimis
sophistis. **T**u caue, ne grandibus titulis, ne primis
cōfessibus, nec **R**abbicis salutatiōibus, ne
pompaticis gestibus, ne sesquipedali-
bus supciliis, ne purpureis ca-
pitiis, uel tantulum com-
moueare. **P**ositis per-
sonis rem expēde.
At nemo fere
tam corda-
tus ē, qui
non
apposititiis laruis, plurimū a recto ab-
ducat. **R**ursus uale. xij. **M**aij.
Anno. xx.

Dñi nr̄, bona diea

PAVLVS .I. AD CORINTHIOS .III.

Sapientia huius mūdi, stultitia est apud deum: Et ad Rom. i. Dicentes se sapientes, stulti facti sunt. Item. i. ad Corinthios. i. Stultam fecit deus sapientiam huius mundi.

HIERONYMVS IN ESAIAM.

Tamdiu uidetur humanus sermo habere rōnem, Philosophia, huius sermo mendacium est. Cū autem mendacium ueritati, quasi stipula igni appropinquauerit, cito uoratur & deperit.

AUGVSTINVS AD DIOSCORVM.

Humilitati saluberrimæ maxime aduersat̃ quædam (ut ita dicam) imperitissima sciētia, dum nos scire gaudemus, quid Anaxagoras, quid Anaximenes, quid Pythagoras, quid Democritus senserit, & cæteri hmōi, ut docti eruditiq; uideamur, Philosophia imperitissima scientia. cū hoc a uera doctrina, eruditioneq; longe absit. Philosophia a uera eruditione longe abest.

AUG. LIBRO. II. DE SERMONE domini in monte.

Vehementer metuendum est, ne studio altercandi & contendendi, quisq; non uideat, quod a paucis uideri potest. Hoc non metuunt scholastici theologī q̃ ppetuo altercant.

AUG. IN IOANNEM.

Magni periculi res ē, si post prophetarū oracula, post apostolorū testimonia, post martyrum uulnera, ueterē fidem, quasi nouellā, discutere p̃sumas. Ergo magni periculi scholastica theologia, que nihil nō discutit.

AUG. IN LI. DE NATVRA BONI.

Quidam perdiderunt sensum, studio sciendi & Caueant qui semper contradicunt. contradicendi.

AMBRO. AD GRATIANVM IMPERA.

*Sed hoc scholastica
theologia facit*

Quid insipientius, q̄ de dei maiestate argumēta

AMBRO. DE FIDE AD GRA. (discutere?)

*At scholastici iubent
vt iugiter resonet*

Mens tua percipit lectionem, edat lingua confes-
sionem, aufer hinc argumēta, ubi fides quæritur.

*Jam cogūt quidā vt
credatur.*

In ipsis gymnasiis suis iam dialectica taceat, non
quæro quid loquant̄ philosophi. **I**nfra: **N**on cre-
ditur philosophis, creditur piscatoribus: non cre-
ditur dialecticis, creditur publicanis.

AMBRO. IN HEXAMERON.

*At nunc a philoso-
pho vel latum disce/
dens vnguē piurus ē*

Philosophos suis relinquamus contentionibus,
qui mutuis disputationibus se refellunt, nobis au-
tem satis est ad salutem, non disputationum con-
trouersia, sed præceptorum ueritas, non argumē-
tationum astutia, sed fides mentis.

HIERO. AD THEOPHILVM.

*Querunt tñ schola-
stici theol. qui omnes
pre se simplices ma-
gno contemptu vo-
cāt, ipi forā duplices*

Fides pura & aperta, nō q̄rit strophas & argumē-
ta uerborū, qđ simplr credit̄, simplr confitendū ē.

AMBROSIVS IN HEXA.

*Detrahit philo-
sophie.*

Vos igitur quæso, naturaliter æstimare quæ di-
cimus, probabiliter, ac simplici mente, & sedulo
ingenio pensare dignemini, non secundum philo-
sophiæ traditionem, & inanem seductionem, sua-
soria uerisimilia colligentes, sed secundum regu-
lam ueritatis, q̄ oraculis diuini sermōis exprimit̄.

*Uex scholastici the-
ologi putāt argumē-
tationes fidem fulci-
are, alioquin ruiturā.*

AMBRO. DE INCARNATIONE VERBI.

Hæc est dialecticorū gratia, si uideatur uerbis ex-
pugnare & refellere ueritatem. **C**ōtra: **D**iffinitio
fidei ē, ut ueritas nō uerba pendañt, deniq; uerba

philosophorum, excludit simplex ueritas piscatorum. **Nunc ueritatem p/**
AMBRO. AD GRATIANVM DE FIDE. **scatorum excludit Ari/**
stoteles.

Omnes haeretici uim uenenorum suorum, in dialectica
arte constituunt, quae philosophorum sententia diffinit,
non astruendi uim habere, sed studium destruendi,
sed non in dialectica complacuit deo saluum face-
re populum suum. **Regnum** enim dei in simplicitate
fidei est, non in contentione sermonis. **Non idem schola/**
stici dicunt

HIERONY. IN EPISTOLA AD TITVM.
Geometria, arithmetica, & musica, habent in sua scientia
ueritatem, sed non est scientia illa, scientia pietatis. **Scia** pieta-
tis est, nosse scripturas, & intelligere prophetas:
Euangelia credere, prophetas non ignorare. **Sunt** theol. schol.
haec ne legunt quidem.

AMBROSIVS IN HEXAMERON.
Quid mihi quaerere, quae sit terrae mensura cir-
cuitus? libenter fateor me nescire, quod nescio, im-
mo quod scire nihil proderit. **Quorundam sententia tur-**
pissimum est haec nescire

AUG. DE ORDINE DISCIPLINAE.
Astrologia & geometria, & alia hominibus, ideo despe-
cta sunt a nostris, quia nihil ad salutem pertinent, sed
magis mittunt in errorem, & a deo auocant. **Nunc contra despi-**
ciunt, quae haec negligunt

AMBRO. LIBRO .I. OFFICIORVM.
Quid tam obscurum, quam de astronomia & geome-
tria tractare? & profundum aeris spatium metiri, relin-
quere causas salutis, errores quaerere? **haec partes philoso-**
phiae cum sunt erroris.

AMBROSIVS IN HEXAMERON.
De terrae quoque qualitate, uel positione, nihil pro-
dest ad spem futuri, cum satis sit ad scientiam, quod
diuinarum scripturarum series comprehendit. **Hoc negant schol.**
theologi.

AVG. SVPER GENESIM.

Hec prudentia nunc
pura stulticia noiaf.

Ne nunc spūs scho/
lasticoꝝ theol. vult
docere etc.

Quæri solet, quæ forma, quæ figura cœli creden-
da sit, secundū scripturas nostras, multi enim mul-
tum disputant de his rebus, quas maiori pruden-
tia auctores nostri omiserūt, ad beatam uitam nō
profuturas dicentes, & quod peius est occupan-
tes multum prolixa, & rebus salubrioribus impē-
denda temporum spacia. **I**nfra: **B**reuiter dicēdum
est de figura cœli hoc scisse auctores nros, quod
ueritas habet, sed spm̄ dei, qui per ipsos loqueba-
tur, noluisse ista docere homines nulli saluti pro-
futura, quibus mouendis atq; tractandis, non est
mihi tempus, nec illis esse debet, quos ad suam sa-
lutem & sanctæ ecclesiæ necessariā utilitatem cu-
pimus informari.

AMBROSIVS IN HEXAMERON.

Mathematica ara
nearum tela.

Itac; uos, qui ualētiores estis, cum uideris mathe-
maticos, dicite, telam aranearum texunt, quæ nec
usum aliquem potest habere, nec uincula.

AVG. DE CIVI. DEI.

Philosophi in dæ/
mones inciderūt, &
scholastici theol. in
philosophos, collu/
gelectoz qd sequat.

Et illos quidem philosophos ī impia ciuitate, qui
deos sibi amicos esse dixerunt, in dæmones mali-
gnos incidisse certissimum est, quibus tota ipsa ci-
uitas subdit, æternū cum eis habitura suppliciū.

AVG. DE VERBIS APOSTOLI

Etiam philosopho-
rum scholastici & am-
bulant & cogunt am-
bulare.

Beata uita non est nisi æterna, hanc uolunt omēs,
sed ad tam magnam possessionē, & tam grandem
foelicitatem, construxerunt sibi uiam erroris phi-
losophi, & alii dixerūt hanc, alii dixerunt nō hanc,

sed hanc, tenuit eos uia, quia superbis deus resistit.

HIERO. IN EPISTOLAM AD TITVM.

Philosophi quoque & barbari, de deo uaria sentientes, quaesierunt deum, sed quia non recte quaesierunt, fuerunt eorum fatuae quaestiones, ab his igitur Paulus reuocat.

*Sed contra Paulum
aduocant scholastici,
vel numero superaturus.*

HIERO. AD GALA.

Animales reor esse philosophos, qui proprios cogitatus putant esse sapientiam, de quibus recte dicitur: Animalis homo non percipit ea quae sunt spiritus dei.

Non putat, non enim est.

AMB. IN PSALMVM .XXXVI.

Philosophi in sermone diuites sunt, fidei inopes, ueritatis extorres, & sunt plerique domini sacerdotes, in sermone pauperes, abstinentia & uirtute sublimes, illi multis loquuntur perfidiam, isti paucis fidem astruunt.

*Aud philosophos
in scholastici ueritate
aureo affectant piscari
hamo.*

AVG. IN PSALMVM .VIII.

Philosophi huius mundi bene intelliguntur fidei Christianae inimici. Sapientiam defendere uidentur, cum inimici sint eius.

*At nunc in amicitia
recepti sunt a scholasticis
theol.*

HIERO. AD LAETAM.

Non rerum causa, sed rerum creator inquirendus est.

*Contrarium faciunt
scholastici theol.*

AVG. SUPER GENESIM.

Periculosius errant quidam infirmi fratres, qui cum philosophos de coelestium corporum numeris, uel de quibuslibet elementorum huius mundi quaestionibus, subtiliter, & copiose differere audiunt, euanescent, & eos sibi suspirio praeposcentes, & ma-

*Periculosus error,
philosophos putare
magnum.*

b

gnos putātes, saluberrimæ pietatis libros cum fastidio repetunt.

AUG. AD MACEDONIVM.

*Sed retinent scho-
lastici theol.*

Abiiciamus obsecro te falsorum philosophorum uanitates, & insanias mendaces.

HIERO. IN ECCLESIASTEN CA. VL.

*Vanisunt philo-
sophi*

Sacra scriptura dilatatur in sententiis, constringit in uerbis, quod est contra philosophos uanos.

AMB. IN EPISTOLAM AD COLOSS.

Philosophiam dicit terrenam, per quam solent seduci, qui cupiunt prudentes iudicari in mundo.

*Philosophia a christo
abstrahit, que potest
esse apertior philo-
sophiæ detractio.*

Infra: Cauendam monet traditionem istam, quia mundi cultrix est, non dei, nec ad Christum, sed a Christo abstrahit.

AMBRO. IN HEXAMERON

*Insignis philoso-
phiæ detractio.*

De cordis oculis loquor, quos habent sapientes mundi, & non uident, in luce nihil cernunt, in tenebris ambulant, dum dæmoniorum tenebrosa rimantur, & cœli alta uidere se credunt. Porro autem a fide deuii, perpetuæ cæcitatibus tenebris implicantur. Aperiunt os, quasi sciētes omnia, acuti ad uana, hebetes ad æterna, & longę disputatiōis anfractu prudentes, inscii propriæ inscitia.

AMBRO. IN LVCAM

*Philosophia porco-
rum siliqua, seducit.*

Sunt, qui porcos accipiant pro gregibus dæmoniorum, siliquas pro exili uirtute inanum hoīm, sermonūq; iactantia, qui nihil prodesse possunt, inani quadam philosophiæ seductione.

ORIGENES IN EXODVM

Super illud & sint scyniphes, hoc animal pennis sus-
penditur per aera uolitans, sed ita subtile & minu-
tum, ut oculi uisum, nisi acute cernentis effugiat.

Corpus tamē cum infederit acerbissimo terebrat
stimulo, ut quem uolantem uidere quis nō ualet,
sentiatur stimulantem, hoc ergo animal arti dialecti-
cæ comparat, quæ minutis & subtilibus uerborū
stimulis animas terebrat, & tanta calliditate cir-
cūuenit, ut deceptus, nec uideat, nec intelligat, un-
de decipiatur.

*Magna dialecticæ
laus.*

AVG. DE CIVI. DEI.

Contra philosophorum calumnias defendimus ci-
uitatem dei, hoc est eius ecclesiam. **Infra:** Philoso-
phi quærent, quid in doctrina Christiana reprehendant.

*Et scholasticæ contra
te Augustine defen-
dunt philosophiam*

GREG. NAZAN. IN LIBEL. DE ARRIA.

Ad quid dialectica religionem decorare se credit,
ubi magis per dialecticam religio foedat, illa nobis
quodammodo nunc gigantomachia fabulosa reparat,
dum aduersum deum pugnat in terris, & dum omnis ser-
mo cum quaestione profert, fit lingua bellatrix, uerba
sunt iacula, sermo est gladius, tota die absque ullo fi-
ne pugnat. **Infra:** Arguamus Aristotelis angustiam
de prouidentia suam, & artem uerborum eius infidelē.

*Dialectica religio-
nem foedat, & contra
deum disputat, et tñ
scholastici theol. et
supercias ferunt.*

CYPRI. EPI. III. SECVNDI LIBRI.

Inter Christianos & philosophos plurimum distat.
Et cum Apłs dicat: Videte, ne quis uos prædeat per
philosophiam, & inanem fallaciā. Vitanda sunt quæ
non de dei clementia ueniunt, sed de philosophiæ
duriori præsumptione descendunt.

*At nunc a scholasti-
cis nemo putat theo-
logus, nisi fuerit et
philosophus.*

Patientiam maxime tota obseruatione tueantur, hanc se sectari quoque philosophi profitentur, sed tam illic patientia falsa est, quam & sapientia falsa est, unde enim uel sapiens esse, uel patiens possit, qui nec sapientiam, nec patientiam dei nouit, quando de ijs, qui sibi sapere in mundo uidentur, ipse mo-

Sed defendet schol.

**vide lector vtrius cre-
das scholasticis, an
Paulo?**

**Et si nusquam non re-
gnat hæc stultitia.**

ueat & dicat: Perdam sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobabo. Item beatus apostolus Paulus plenus spiritus sancto, & uocandis formandisque gentibus missus, contestetur & instruat dicens: Videte, ne quis uos depredeat per philosophiam & inanem fallaciam, secundum traditionem hominum, secundum elementa mundi, & non secundum Christum, quia in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis. Et alio loco: Nemo se, inquit, decipiat. Si quis putet sapientem esse se in uobis, mundo huic stultus fiat, ut sit sapiens. Sapientia huius mundi, stultitia est apud deum. Scriptum est enim: Reprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum: Cognouit dominus cogitationes sapientum, quia stultæ sunt. Quare si sapientia ibi esse non potest, nec & uera patientia. Nam si patiens ille est, qui humilis & mitis est. Philosophos autem nec humiles uidemus esse, nec mites, sed sibi multum placentes, & hoc ipso, quod sibi placeant, deo displicentes, apparet illic non esse ueram patientiam.

AUG. SER. DE RESVRREG. DOMINI.
Hoc dixerunt ualde magni philosophi mundi hu-
ius, de quibus dicit scriptura nostra. **Stultam fecit**
deus sapientiam huius mundi. **Infra. Proposui uo-**
bis, quid dicant etiam philosophi mundi huius,
quorum deus sapientiam, tanquam ueram stulti-
tiam reprobauit.

*Et scholasticorum bñfi-
cio facta est pruden-
tissima.*

GERSON IN SER. DOMINICAE LXX.
Obseruandum est circa uineam sapientiae, ne in
eam iaciantur externa, & adulterina quarundam
scientiarum semina, iuxta dei praecepta **Deuter. xxij.**

Vinea altero semine, non seminetur, uitandae quo-
que sunt, & explodendae araneae, quae ipsi **Mineruae**
(quae sapientiae dea fingitur) ideo inuisae serunt, quod
in subtilissimorum, sed fragilium filorum conte-
xione, seipsas euiscerant. **Debent autem solida esse**
& fortia sapientiae documenta, nec tam cassae sub-
tilitati, quam planae ueritati deseruietia. **Nec ob aliud**
tantum **Cato magnus** expelli uoluit ab urbe **Car-**
neaden, quam quod sophisticae subtilitati plus aequo dedi-
tus, ueritatem aut obuoluere, aut offuscare uideret.

*Nostroz iudicio er-
rat Gerson, nec mi-
rum, cum oēs errent,
qui cū eis nō sentiunt*

*Acum a questiona-
rijs cum ingenti gau-
dio exaperetur.*

GERSON SERMONE DOMINI-
ca. Lxx. post Pentecost.

De theologia loquor, non qui ad uerbosam & so-
phisticam loquacitatem, & chymerinam nescio quam
mathematicam redacta est, sed qui fidem metit mo-
resque componit.

*Attende lector, ad ta-
lem hodie uenimus*

GERSON IN LIBRO DE DISTINCTIO-
ne uerarum uisionum a falsis.

b iij

**Pulchra descriptio
scholasticorum**

**Una nempe theo-
logica.**

**Graphica scholasti-
corum theologorum de-
scriptio.**

**Themata scholasti-
corum ipsis digna**

**Nota lector, sicut
non sunt.**

**Hoc hac tempesta-
te fit**

**Rideant theologi
scholastici.**

Examinator huius monetæ spiritualis debet esse theologus, arte pariter, usuque peritus, non quales sunt, qui semper addiscentes, nunquam ad scientiam pietatis perueniunt, quales garrulosi, uerbosi, proterui, contentiosi, plus ad epulas uinacque gustu discernendum, quam actus suos diiudicandum industrii & seduli.

GERSON IN LECTIO. SUPER MAR.

Cur appellantur Theologi nostri temporis sophistæ, & uerbosi, imo & fantastici, nisi, quia relictis utilibus intelligibilibus pro auditorum qualitate, transferunt se ad nudam logicam, uel metaphysicam, aut etiam mathematicam, ubi & quando non oportet, nunc de intentione formarum, nunc de diuisione continui, nunc detegendo sophismata theologice terminis adumbrata, nunc prioritates quasdam in diuinis, mensuras, durationes, instantia, signa naturæ, & similia in medium adducetes, quæ & si uera & solida essent, sicut non sunt, ad subuersionem tamen magis audientium, uel irrisionem, quam rectam fidei ædificationem proficiunt.

GERSON TRAC. VII. SUPER MAGNIFI.

Deuotio nihil habens de philosophia, uel theologia scholastica, sufficit ad salutem, philosophia uero & theologia sine deuotione dispergunt superbos mente cordis sui, deprimunt & auertunt, ut semisceant quæstionibus infinitis.

GERSON TRAC. VIII. SUPER. MAGNIFI

Quæ necessitas est, totum intelligendo seu discer-

nendo, deum nostrum per uniuersum labilis uitae
tempus studium consumere, nec tamen attingere,
uidemus effici potius tales temerarios assertores,
garrulos, inflatos, aridos, sine deuotione, sine pietate.

Experta loq̄ris (inquit **M**aḡr) pro diebus nostris.

Quocirca laudanda est prā talibus idiotarū simpli-
citas amatiua.

Felices idiotae, qui
etate melioribus im-
pendunt.

GERSON IN SER. DE OMNIBVS SANC.

Haec oia **A**ugustinus, **G**regorius, **H**ugo, & caeteri
theologi, nobis ualde impares, passim cantant, &
nos circa pugnas uerborū, circa fantasiarū fumos
plus obnubilantes, q̄ illuminantes: plus fumantes,
q̄ flammantes, languemus, arctamur, arescimus, at
q̄ uanescimus.

Et nos. s. scholastic
theologi.

FRAN. PI. IN EPI. AD ANTO. FAVEN.

Magna de me tibi promittis, si modo pergā phi-
losophari. **S**ed uereor mi **A**ntoni, ne ab hoc philo-
sophiae studio omnino temperem, aut forte desista,
dicā tibi de hac re qd̄ sentio, afferrī scilicet nobis,
hoc negotiū nimis affectatibus, multū nocumen-
ti, parū emolumēti. **C**ōem usum, aut (ut significati-
us dixerim) abusum culpo, quē nisi uitare magno
pere nixi fuerimus, **C**hr̄iani animi uenenū in cor
irrepat, nepe ambitio, q̄ postmodū mortiferā pari-
at sup̄biam, unde plerūq̄ fit, ut huius sapiāe ī qua
q̄tidie uersamur amatores, sapiāam illā nō q̄ genita
est, sed aeterna, oīno posthabeāt, tū nudi & elati ca-
duca gl̄ia, sed uideamus oro, unde aīo efferamur,
unde nosīpos aestimamus nimis. **N**ā quantula est

Per philosophāve
nenū in cor irrepit.

nostra cognitio, cum minimam naturalium rerum
scientiam teneamus, & illa ipsa quæ ignoramus,
quum multa, tum maxima, uel tacite clamēt in ua-
num scilicet, & falso nos ipsos doctos aut profiteri,
aut existimare.

FRANCISCVS PICVS LIBRO .I.
de studio hūanæ & diuīnæ philosophiæ.

Contrarium præcipi-
unt scholastici.

Quasi sine Aristote-
le Christus intelligi
non possit.

Perpēde lector qua-
lem affectum schola-
sticus theol. h're pot

Quis h' nescit in aca-
demis versatus.

Præcipiebat Corinthiis Apostolus, ut cauerēt ne
per inanem philosophiam seducerentur. Infra: In
eo negotio occupati, sacras literas, aut negligunt,
aut ut decet, non æstimant, aut tarde capessunt.
Quos die & nocte queritur Hieronymus in dia-
lectica arte torqueri. Infra: Eo uitii genere nostra
tempestate non parum multi irretiuntur, curiosi-
us quid Aristoteles, quæ quid præcepit Christus
uestigantes, semper addiscentes (ut dicit Apo-
stolus) nunquam ad scientiam ueritatis perueniētes.
Infra: Eius animus, qui quotidie in disputationi-
bus uersatur, plurimum a recto in deum affectū
impeditur. Infra: Postremo nec parua morum po-
pulatio contingit a superbia, uanaque gloria, studi-
orum eorum occasiōe. Quod quisque, puto, literis
deditus experitur, nisi se falli cupit. Quandoqui-
dem bellare oportet, & conferre pedem, fiunt præ-
terea contentiones, discordiæ, odia, scaturiunt.

MARCVS VEGIVS LIBRO .V. DE
perseuerantia religionis.

Philosophiæ per phi-
losophos detractio.

Recte Diogenem carpere solitum mathematicos
legimus, quæ solem & lunam & sidera intuentes,

quæ ante pedes essent negotia negligenter. Re-
cte quoque dialecticos, quorum inutiles ratiocina-
tiones, sophisticasque conclusiones damnans, acris
insectabatur. In quo & præclare Polemo ille, cu-
ius non minor fuit vitæ integritas, quam doctrina,
dicere solebat, oportere in rebus exerceri, non dia-
lecticis speculationibus uti.

XENOPHON IN EPIS. AD ESCHINEM

Omnibus patet, res diuinas cognitione humana **Et scholastici Aris-**
comprehendi non posse. Quando enim o **Eschine** **totem Socras p-**
Socratē quispiam audiuit de coelestibus aliquid **ferunt.**
corporibus dicere, aut ad subtiles, linearum specu-
lationes perdiscendas exhortari.

MAPHEVS VEGIVS IN LIBRO DE
bono perseverantiæ.

Julianum apostatam non alia causa **Christum re-** **Quid si in Aristo-**
demptorem nostrum negasse traditum est, quam **telem incidisset.**
quod **Platonis** studiosior factus, humilitatem fi-
dei nostræ irridere, contemptuque habere cepit.

AMBROSIVS DE OBITU THEODOSII

Julianus salutis suæ reliquit auctorem, dum philo- **Insudare philoso-**
Sophiæ se dedit errori. **phie periculosum.**

POLICRATICVS LIBRO SEPTIMO.

Fuerunt qui **Aristotelem** incubi dæmonis filium **Aristoteles demōis**
crederent, propter agilitatem corporis, perspicaci- **filii opera patris**
am ingenii, & gloriæ appetitum, quam multiplici **sui docet.**
industria omnibus præripere cōsueuerat, licet no-
minum & uerborum turbator habeatur. **Aristoteles uerborum**
turbator.

CHRYSOSTOMVS SUPER ILLVD PAV-
LI Languens circa quæstiones & pugnas uerborum.

Et contra scholasti-
ci opinantur quæstion-
culis omnia posse i-
ueniri.

Rideant quæstio-
narij theologi.

Uirulenta Aristote-
lis doctrina.

Aperta sunt verba,
neque ferunt Aurelia-
nensem glossam.

Et scholasticis, tota
etiam fide in **U**trius
vertere licet.

Si hec sunt idigna
o gratie, que mon-
stra nunc sunt iucta.

Languere querere est. Ex questione & concertatione uer-
borum, iueniri nihil potest. Quæ enim fides proficit sola,
succedens quæstionibus ostendit, neque permittit in-
telligi, ex quibus oriuntur blasphemias, hoc est, opi-
niones & peruersa dogmata, ex quæstione ducun-
tur. Denique de deo quæ non oportet opinamur,
cum in quæstiones incidimus. **I**nfra: **V**ides quæ mul-
ta ex uerborum pugnis dixerit nasci, nefarium que-
stum, ignorantiam, superbiam.

ANTONINVS ARCHIEP. ORD. PRAED.
Hæresiarcham Aristotelem fuisse non dubitant, qui
uiderunt eius uirulentam doctrinam, atque seditiosam,
pariterque credunt beato **A**ugu. theologorum præci-
pua lib. viij. ca. xij. qui eum sic appellat.

S. THOMAS CONTRA GENTI.

Si qui uelint articulos fidei demonstrare, sicut ali-
qui nituntur, patebit risui fides Christianorum apud
sapientes huius sæculi, æstimantes ipsos fideles ta-
libus rationibus moueri ad assentiendum, tanquam ur-
gentibus, cum in rei ueritate non cogant.

AMBROSIVS

Ori manum admoue, scrutari non licet supna my-
steria, licet scire quod natus sit filius, non licet discute-
re quomodo natus sit. **I**llud mihi negare non licet, hoc
quærere metus est.

MAGISTER SENTENT.

A quibusdam solet quæri, utrum una tantum sit sapien-
tia patris. **I**nfra: **H**æc & his similia tanquam sophisti-
ca, & a ueritate longinqua abiicimus, responsio in-
digna auertentes.

NADRIA. TITVLI S. CHRYSOGO. CAR

dinalis, qui adhuc supest in epla ad regē Angliæ.

Admodum animo commouebat, plærosq; obstinate negare, sine Aristotelis doctrina, q̄ eam uel solam philosophiam dicerent, sacram scripturam intelligi non posse, eruditissimos quosq; Theologos, qui Aristoteli, & humanis rōnibus addicti non fuerint, sacras l̄ras ignorare, uideremq; scholas, ac religiosorum conuentus omnes, non tam sacre scripturæ, q̄ humanæ philosophiæ studio resonare, perquirere cepi & scrutari, quatuor doctores ecclesiæ, clarissima fidei nostræ lumina, quibus ipsi, aut salua fide non credere, aut sine suo periculo detrahare non auderent, ex quorū libris ea collegi, quæ ad eorum comprimendam opinionē, uisa sunt pertinere.

Eadē nūc est totius scholę sententiā.

Facilius tigrim retro currere coegeris

LAC. LIBRO III. INSTITV.

Cum sit nobis diuinis literis traditum, cogitationes oīm philosophorū stultas esse, idip̄m re & argumentis docendum est. **I**nfra: **L**oqui bñ potuerunt, ut homines eruditi, uere aut loqui nullo modo, quia ueritatem non didicerunt, ab eo, qui eius potens esset.

An a Lactantio hie dissentiet nri: quem Hierony. valde laudauit.

LACTAN. LIBRO EODEM.

Si neq; sciri quicq; p̄t, ut Socra. docuit, nec opinari oportet (ut Zeno) tota philosophia sublata ē. In multas sectas diuisa ē, & oēs uaria sentiūt. In q̄ ponimus ueritatē. In oībus certe nō p̄t, designemus quālibet, nēpe in cæteris oībus sapia nō erit. **T**rāseamus ad singlas eodē mō, qcquid uni dabimus

At schol. in Aristotelica sola ueritatem esse putant uel inuito August. qui Platonicos p̄fert.

cæteris auferemus. **V**naquæq; enim secta, omnes alias euertit, ut se suaq; confirmet. **N**ec ulla alteri sapere concedit, ne se desipere fateatur.

LACTANTIUS EODEM LIBRO.

Nulla diuina eruditio, hoc est vera theologia desiderat dialecticam, & scholasticam theol. desiderat, concludit lector.

Dialecticam diuina eruditio non desiderat, quia non in lingua sed in corde sapientia est. **S**cient er-rare se, qui philosophiam putant esse sapientiam, non trahantur auctoritate cuiusquam, sed ueritati potius accedant.

LACTANTIUS EO. LI.

Facessant, non dicant scholasticam, sed sicut bonæ ueritatis.

Maximum argumentum est, philosophiam, neq; ad sapientiam tendere, neq; ipsam esse sapiam, facessant omnes philosophi, qui uitam humanam non instruunt, sed turbant. **Q**uid enim docent, aut quem instruunt, qui seipsum non instruxerunt? **Q**uem sanare ægroti, quem regere cæci possunt, huc ergo (nempe ad scripturam sacram) nos omnes, quibus est cura sapiam conferamus. **I**nfra: **Q**uid nobis iniqui sumus, & sapientiam suscipere cunctamur, quam docti homines, contritis in quærendo ætatibus suis, nusquam reperire potuerunt, qui uult sapiens ac beatus esse, audiat dei uocem, discat iustitiam.

Philosophi sapientiam non inueniunt.

ATHANASIVS IN PRIOREM EPISTOLAM AD CORINTHIOS.

Cur ergo tantopere deamantur a scholasticis: an ut similes habeant labra lactuca

Philosophos constat frigidis & inutilibus rebus uacillare. **C**ONCILIVM CARTHAGINENSE QUARTUM. (casse.)

Cõciliũ episcopos a philosophia detrahit

Episcopus, gentiliu libros non legat, hæreticorum autem perlegat, pro necessitate & tempore.

HONORIUS TERTIVS IN CA. SV
per speculo titulo, **N**e clerici uel mo.

Contra religiosas personas de claustris exeuntes,
ad audiendū leges, uel physicā. **A.** pre. noster olim
statuit in cōcilio Turonēsi, ut nisi infra duorū mē- ^{Cū physica pars sit}
suum spatium, ad claustrū redierint, ut excommu- ^{phie papa phie de/}
nicati ab omnibus euitent. **Infra:** Quia uere theo- ^{trahit.}
logiæ studiū cupimus ampliari, ut dilatato sui ten-
torii loco, funiculos suos faciat longiores, ut sit fi-
des catholica circumcincta muro inexpugnabili
bellatorū, quibus resistere ualeat ascendētibus ex
aduerso, ad Archidiaconos, decanos, plæbanos,
prepositos, cātores, & alios clericos psonatus habē-
tes, necnon presbyteros, nisi ab his infra spatium
præscriptū destiterint, hoc extēdi uolumus, & mā-
damus appellatōe postposita firmiter obseruari.

ALEXANDER TERTIVS IN CON-
cilio Turonensi.

Ne occasione sciæ, spirituales uiri mundanis rur-
sus actionibus inuoluant, statuimus, ut nullus oīo
post uotū religiōis, & post factā in aliquo loco re-
ligioso pfectionē, ad physicā, legesue mundanas le- ^{Physicam ne legant}
gendas, pmittat exire. Si uero exierint, & ad clau- ^{religiōis}
strum suum infra duorū mensium spatium nō re-
dierint, sicut excōicati ab omnibus euitentur.

HIERONYMVS IN ESAIAM.

Sicera inebriantur, qui abutuntur sæculari sapiā,
& dialecticorū tēdiculis, quæ nō tam tēdicula sunt
appellanda, quam phasmata, id est, umbræ quæ ^{φάσματα diale-}
dam & imagines, quæ cito pereunt. ^{cticorū, id est, mōstra}
^{umbri.}

HIERONYMVS IN EPI. AD TITVM.

Dialectici, quorū princeps Aristoteles est, solēt ar-

gumentationum retia tēdere, & uagam rhetoricā libertatem in syllogismorū spineta concludere. Si hoc illi faciunt, quorū proprie ars contentio, quid debet facere Chriānus, nisi oīo fugere cōtentionē.

Dialectica Chriānis fugienda.

HIERONYMVS IN EPI. AD EPHE.

Si credis Hieronymo, cur nō obtegatur Nonne uobis uidetur in uanitate sensus, & mentis obscuritate ingredi, qui diebus ac noctibus in dialectica arte torquetur, qui physicus perscrutator oculos trans coelos leuat, ut & ultra profundum terrarum, & abyssi quoddam inane demergitur.

HIERONYMVS CONTRA ELVIDIUM.

Aristotelis spineta. Non dialecticorū tendiculas, nec Aristotelis spineta congrimus, ipsa scripturarū uerba ponēda sunt.

HIERONYMVS CONTRA PELAGIA.

Plurimū Aristoteli cū scholasticis doctoribus, licet nihil cum Paulo. Hæc tortuosa argumētatio est, an ecclesiasticā simplicitatē, in philosophorū spineta concludemus. Quid Aristoteli & Paulo, qd Platoni & Petro.

HIERONYMVS IN ECCLESIASTEN.

Stultorū philosophorū labor affliget eos. Lego Platonem, Aristotelis reuolue uersutias, & probabis esse uerum quod dicitur, labor stultorum affliget eos.

HIERO. IN EPI. AD EVSTO.

Aristoteles fatuorū sapientū imitator, uel princeps potius. O sancta fatuitas, nō hanc fatuitatem Athenis Plato didicit, non Aristoteles, non Anaxāgoras, non cæterorū stultorū mundi sapientū turba percepit, nō certe miser ego Hieronymus fatuorū sapientū imitator, anteq̄ sancta uerba legerem. Infra: Attē de & tu fatuorū sapientum imitator Aristoteles.

HIERONYMVS AD CTESIPHONTEM.

Nota lector

Pulchre qdam nostrorū ait, philosophi patriarche

hereticorum, ecclesiae puritatem, puerfa maculauere
doctrina. **HIERO. IN EPI. AD GALA.**

Quotusquisque nunc Aristotelem legit: quanti Platonis
uel libros nouere, uel nomen: Vix in angulis otio-
si eos senes recolunt, Rusticanos uero & piscato-
res nostros, totus orbis loquitur, uniuersus mun-
dus sonat. **AVG. IN LIBRO RETRA.**

Displicet mihi quod multum tribui liberalibus discipli-
nis, quas multi sancti multum nesciunt.

AVGVSTI. AD MEMORIVM.
Literae, quas uariarum serui libidinum liberales uo-
cant, nihil in se habent congruum libertati &c.

AVGVSTI. IN PSALMVM 150.
Dixit hoc Aristoteles, adiunge illum petrae, & ab-
sorptus est, quid est Aristoteles: audiatur, quia apud
inferos contremiscit.

AVGVSTINVS IN LIBRO RETRACTA.
Laus quoque ipsa, qua Platonem uel Platonicos, siue
Academicos philosophos, tamen extuli, quantum impi-
os ipsos homines non oportuit, non immerito displicuit
contra quorum errores magnos, defendenda est Chri-
stiana doctrina. **AVG. IN LI. CONFES.**

Perrexerunt ad Simplicianum, ubi autem commemorauit
legisse me quosdam libros Platoniorum, congratulatus
est mihi, quod non in aliorum philosophorum scripta
incidissem, plena fallaciarum & deceptionum.

AMBROSI. IN EPIS. PAULI.
Non (inquit Apostolus) in sapientia uerbi, id est,
in sapientia philosophorum, quae dicitur sapientia, & si
non sit. Vel ideo dicitur sapientia uerbi, quia uer-

Preter scholasticos
theo. qui illis omisso
Aristotelem crepat.

Hac in parte Augu-
stine displices schola-
stici.

Neque hoc questiona-
rijs placet.

Quid mirum: nam su-
perbissimus philoso-
phus cum non posset Eu-
ripi naturam inuestiga-
re, in illum se precipitans,
demersus est, prius tamen
habet testat' elogio. Ari-
stoteles non cepit Eu-
ripi, Euripus cepit
Aristotelem.
Ibi homines impij.

At nunc eos ecclesiaz
putant defendenda.

Contra, scholastici
Aristotelicos preferunt

In signis p[ro]p[ri]e detra-
ctio. **b**osofos facit. Per illam enim sapientiam, crux Chri-
sti euacuatur.

AM BRO. IN PSAL. CXVIII.

Circa elemēta mūdi est, phalerata magis q̄ uera,
sapientia, ut est philosophia om̄is, quæ aliena quæ-
rit, cum sua nesciat, scrutat̄ coeli plagas, mundi spa-
cia rimat̄, quæ sibi prodesse nil possunt. **I**nfra: Ni-
hil nobis cum philosophia, nequis assertionem no-
stram per philosophiam deprēdet̄. Sic enim **A**rria-
nos in perfidiam ruisse cognouimus, dum Christi
generationem putant usu huius seculi colligendā.

Vide lector, q̄ incen-
dium p[ro]p[ri]a excitauit,
cui detrahare nō licet
ne doctrinabiliter cō-
demneris.

Reliquerunt **A**postolum, sequuntur **A**ristotele,
reliquerunt sapientiam, quæ apud deum est, elege-
runt disputationum tendiculas, & aucupia uerbo-
rum, dialecticæ disciplinam, cum clamat **A**p[osto]lus:

Contra clamāt q̄stio-
narij ne quis omittat
philosophiam.

Nequis uos deprēdet̄ p[ro] philosophiā, & inanē sedu-
ctionem.

GERSON .III. PAR. XIII.

At nūc fortis sunt re-
uocata, qm̄ z sophi-
starum **C**lypeus lo-
uanj excusus est.

Monendi uidentur magistri, quatenus suos bacca-
laureos & scholares monerēt fugere, aut dimittere
uanissimas doctrīas, iutiles & steriles, sicut iā deo
ppicio sophismata sunt expulsa a **T**heologia.

GERSON **I**BIDEM.

Philosophia **O**rige-
nem in erroze traxit.

Fundamenta nimio studio accipere a philosophā-
tibus paganis curiositas est, in theologica eruditio-
ne periculosa, & tanq̄z ademptrix p̄niæ, & creduli-
tas euitāda. **T**radūt hi q̄ cōuersationē & doctrinā
Origenis cōscripserūt, q̄ nimis biberat de aureo
calice **B**abylonis. **I**nfra: **D**eserat̄ qualiscūq̄z, si inuti-
lis ē, acutissima subtilitas, qd̄ enim arista acutius?

quid aranearum tela subtilius, uerum etiam quid inuti-
lius inuenitur. **D**iscamus non tam disputare quam
uiuere. **I**nfra: Omnes morimur, & tamen super ne-
scio qualibus quaestiuunculis, tam crebra & inuiti-
argumentatione occupati, diem exitus nostri ne-
quaquam attendimus.

Contra. Ad disputa-
tiones suos habeant
quaestiones magis,
quam ad pietatem

HIERONYMVS IN ESAIAM C. 16

De sapientia saeculari, dominus loquitur per Pro-
phetam, perdam sapientiam sapientum, & pruden-
tiam prudentum reprobabo, quia auctorem sui
sensem habet, qui ex conditione dei generatur, ui-
detur quidem de patre nasci, quod interpretatur
Moabi, sed quia adulter est, & aduersarius popu-
lo dei, de incestu & spelunca, ac nocte generatur
unde & in nocte perit, in errore scilicet sempiter-
no. **I**nfra: Pereunte autem nocte, **M**oabitide, etiam
murus eius, qui dialectica arte constructus est, in
eadem nocte uastatus est, atque destructus, & aeter-
na taciturnitate conticuit. **P**orro ar, quod interp-
tatur ἀντιδικός, id est, aduersarius hoc ostendit,
quod haec sapientia, quae aduersaria, dei est, ecclesia-
stico sermone contra eam pugnante, superata sit.

Et quaestiones eam
defendunt.

Aeterna, quo pacto
rursus caput extulit
haec ecclesia.

HIERONYMVS IN ESAIAM C. 65

Sacrificant quoque haeretici super lapides, quando
errores suos & exquisita mendacia dialectica nituntur
arte firmare, & in quadrum extruere.

Haeretici sua dogmata
dialectica arte firmant.

HIERONYMVS IN EPIS. AD EPHESIOS.

Paulus aduersariorum uerba atque rationem, quibus
ueritatem euertere nitebantur, uidebat non facile posse
superari, & omni calliditate plena dialecticae quoque

Dialectica ars dia-
bolica

immo diaboli arte contextas sperabat dei auxiliū.

HIERO. IN OZEAE

Dialectica ecclesia/
stici opprimūt ab he-
reticis.

De hereticis manifestus ē sensus, q̄ sophismatibus
suis, & arte dialectica, sepe opprimūt ecclesiasticos.

HIERO. IN NAVM CA. .III.

O insignis philoso-
phie detractio, vide
Hieronymie ne con-
demneris.

Omnia hereticorū dogmata, sedē sibi & requiē int̄
Aristotelis & **C**hrysippi spineta reperiūt. **I**nde **E**u-
nomius profert: **Q**uod natū est, nō fuit, anteq̄ na-
sceret. **I**nde **M**anichæus, ut deū a cōditiōe malorū

Omnia hereticorū
dogmata ex **A**risto.
& **C**hrysippi spinetis
nata.

liberet, alterū mali iducit auctorē. **I**nde **N**ouatus
subtrahit ueniā, ut tollat poenitentiā, **E**t ut sub diē
cuncta cōcludā sermone de illis fontibus uniuersa
dogmata argumentationū suarū riuulos trahunt.

HIERO. ADVERSVS LVCIFERIANOS.

Vide lector, quid
ecclesia **A**rist. debeat.
Philosophorū inue-
ta simulachra sunt
egypti.

Arriana hæresis argumentationū riuulos, de **A**ri-
stotelis fontibus mutuat. **H**IE. IN EZECHIE.

Sed & nobis, q̄n̄ eximus de **A**egypto, iubet̄ ut of-
fensiones oculorū nostrorū abiiciamus, ne scilicet
his delectemur, q̄bus antea delectabamur in sæcu-
lo, ne simulacris **A**egypti polluamur, adinuētionibus
uidelicet philosophorū atq̄ hereticorū, quæ
recta idola nominant̄. **H**IERO. **I**BIDEM.

Ethnicorū sapientia
Christianę fidei con-
fessores impugnat.

Ethnicorū arguta sapientia, iuncta maliciæ hereti-
corū, impugnat iudam in quo uera confessio est.
& non potest præualere, hic quoq̄ eadem arrogā-
tia **S**yriz, id est, philosophorū, cum filiabus alieni
genarum illudit **H**ierusalem.

HIERO. AD FABIOLAM.

Dogmata philoso-
phorū deceperūt ho-
mines.

Mihi uidentur **A**egyptiorū primogenita, dogma-
ta esse philosophorum, quibus deceptos homines

atq; irreticos tenebant.

HIERO. IN AMOS CA. .I.

Vectes Damasci, quasi feræ fortissimæ, atq; robu-
stissimæ, hi intelligant, qui instructi sunt arte dia-
lectica, & argumentis philosophorū, uerbi gratia.

Ostium uocatur, qui falsum dogma concepit &
peperit, ut **Arrius** in **Alexandria**, uectes eius, & fe-
ræ fortissimæ **Euticius** & **Eunomius**, qui syllogis-
mis & enthymematibus, imo sophismatibus, quæ
ab aliis male inuenta sunt, roborare conantur.

EVSEBIUS DE PRAEPARATIONE

Euangelica libro. xiii.

Nunc aliorū quoq; philosophorū sectas, immo ue-
ro nugas, compendiose ponamus, quorū errores,
non a meipso, sed contradiciōe ac pugna inter eos
mirabili cognosces, quos quādo inter se, aut cum
aliis comparo, non facile negauerim illos claros
fuisse uiros, qñ uero hebræorū theologis atq; phi-
losophis cōparo, & doctrinā doctrinæ illorū cōfe-
ro, caduca & friuola oīa quæ philosophi excogita-
uerunt mihi uidentur. **I**nfra: **N**ec mirum, illa diui-
nitus ædita sunt, hæc humanitus.

BERNARDVS IN CANTICA.

Quæso, ut indices mihi ubi pascas, ubi cubes in
meridie, id est, in manifesto, ne seducta incipiā ua-
gari post greges sodalium tuorū, quēadmodū &
ipsi uagi sunt, nulla stabiles certitudine ueritatis,
semper discentes, & nunq; ad sciam ueritatis per-
uenientes, hæc sponsa dicit, propter philosophorū
& hæreticorū uaria & uana dogmata.

Si dialectica & phi-
losophorū argumēta
sūt uectes ac feræ he-
reticorū, mix est quo
pacto scholastici his
innixi hereses eua-
dant, si tñ euadunt.

Philosophorū nugas

**Oīa philosopho-
rū caduca & friuola.**

**Philosophi nlla ve-
ritatis certitudine sta-
biles sūt.**

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be written in a historical script, possibly Latin or German.

1533 77

AB 1533 77

ULB Halle
002 403 617

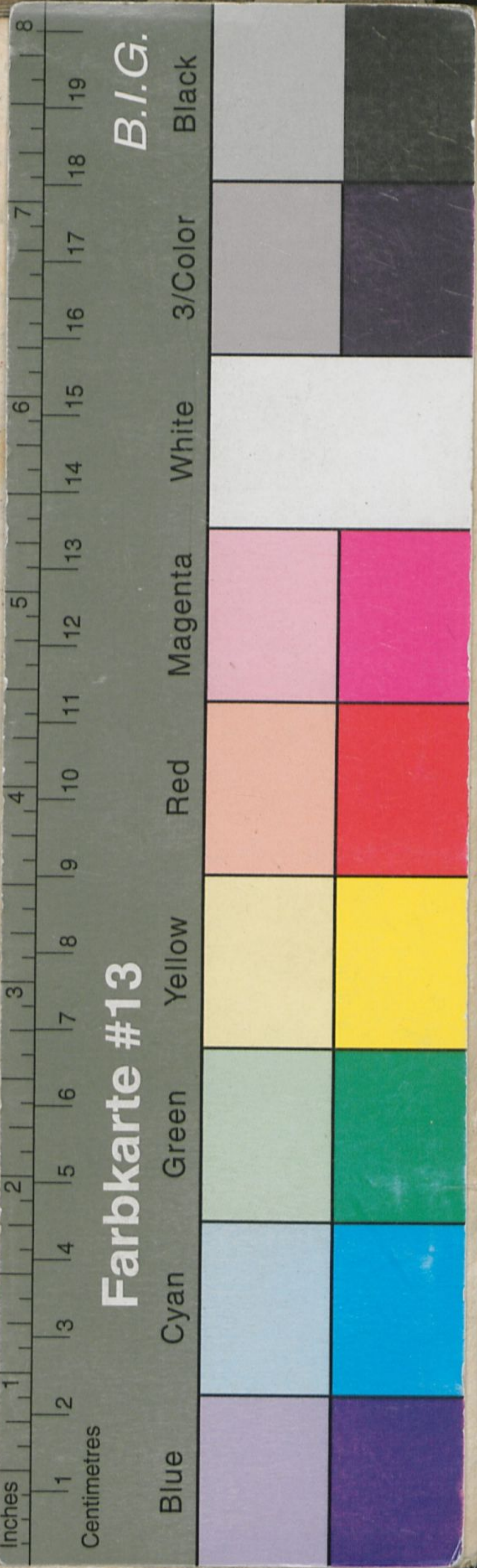
3

56

Psychopompus ...

Paizo IX, 126, 177.

2

PROBA
TISSIMORVM ECCLESIE
doctorꝝ sententiæ, qui non de-
trahunt quidem ethnicorꝝ phi-
lophiæ, sed eam prorsus uitupe-
rât, abiiciunt, despiciunt, ut Chri-
stiani hominis studio indignissi-
mam, impiamq; & pestilētem.

